

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v uravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996. — Rokopisi se ne vračajo.

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6
Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Nov blok proti Mussolinijevim načrtom

Obisk poljskega zunanjega ministra v Pragi in Belgradu!

Praga, 26. marca. tg. »Narodni Listi« poročajo, da se je včeraj iz Varšave sporočilo češkoslovaški vladi, da bo koncem tedna prišel poljski zunanji minister Beck v Prago. Potem ko bo opravil obisk v Pragi, bo Beck potoval dalje v Belgrad. Narodno-demokratski list z veseljem pozdravlja napovedani obisk poljskega zunanjega ministra, ki bo gotovo mnogo pripomogel do utrditve prijateljskih odnosov med obema državama. Po informacijah, ki jih je dobil vaš zastopnik s češke strani, se obisk zunanjega ministra Becka potrjuje s pristavkom, da bo Beck prišel v Prago 1. aprila in da bo ostal tam dva do tri dni. Inicijativa za ta obisk je izšla na poljski strani. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš, katerega že v torkel pričakujejo iz Zeneve, je to inicijativo rad sprejel, tako da bo po reč letih prišlo zopet do oficijelnega obiska poljskega zunanjega ministra v Pragi.

Nedvomno je, da bo ta poljski obisk v Pragi, ki so ga v zadnjih mesecih uradno neuradno, posebno pa vsi listi pripravljali, manifestiral poljsko-češkoslovaško zблиžanje. Obenem pa se po-

ndarja tudi obisk v Belgradu, ki bo zблиžal Poljsko z Malo antanto. Mussolinijev načrt je sam povzročil te struje za poljsko-češkoslovaško zблиžanje in za zблиžanje Poljske z Malo antanto. Češki listi odločno odklanjajo načrt direktorija štirih velesil, predvsem zaradi propagande, ki jo sluti Mala antanta v revizionističnem smislu. Preko glav Male antante Mussolini ne bo mogel izvršiti svojih načrtov, tako pišejo »Narodni Listi«. Dalje pa piše »Venkov«, list ministrskega predsednika: »Poljska se očitno čuti osamljeno brez Male antante in ogroženo po Hitlerjevi Nemčiji. Poljska ima samo eno pot: da vodi res slovansko politiko, se zveže z Malo antanto in tako ustvari novo evropsko velesilo in močen jez proti nemški in madjarski revanšni politiki.«

Ta obisk v Pragi so pripravljali že v Zenevi, kjer je imel dr. Beneš razgovore s poljskim delegatom v Zenevi Raczinskijem in romunskim zunanjim ministrom Titulescom. Pa tudi poljski zunanji minister Beck je imel v Varšavi razgovore s tamkajšnjim francoskim poslanikom in s poslaniki Male antante.

Mussolini za sodelovanje

Male antante

Paris, 26. marca. tg. Položaj v Mali antanti je bil danes v središču zanimanja v Parizu. Kakor doznava »Petit Parisien«, iz Zeneve, hoče romunski zunanji minister Titulescu v ponedeljek ali v torkel iz Zeneve odpotovati v Pariz, da po naročilu svojih tovarišev iz Male antante skupno s francosko vlado proučuje različne aspekte sedanjega položaja. »Petit Parisien« poroča dalje iz Zeneve, da »med delegati Poljske in držav Male antante opazajo zelo značilno zблиžanje, na katero je treba prav posebno opozorjati.«

Na drugi strani doznava »New York Herald« v svoji pariški izdaji iz dobro informiranih krogov v Rimu, da bi se Mussolini, kakor se tam zatrjuje, ne upiral temu, da bi se Mala antanta kot peta sila pritegnila k sodelovanju v stvareh, ki jih je sprožil obisk angleškega ministrskega predsednika v Rimu. Dalje javlja še »New York Herald«, iz Rima, da se v italijanskih političnih krogih razmišlja o možnosti Mussolinijevega protibolskega Londonu in da se celo priporoča sestanek angleškega in italijanskega kralja, da se pospeši angleško-italijansko prijateljstvo.

Neka tvrdka je postavila v promet posebne naočnike, ki hermetično zaprejo oči, da ne more do njih nikak svetlobni žarek. Kdor slabo spi in ga količjak moti svetloba, posebno tisti, ki morajo radi nočnega dela spati podnevu, si bo nadel te naočnike, da bo lažje zaspal in spal.

Za narodov blagor

Cankarjevo komedijo »Za narodov blagor« vprizorijo v ponedeljek 27. t. m. ob 8 zvečer v dramatskem gledališču člani srednješolske organizacije »Zar« na državni klasični gimnaziji v Ljubljani. »Ta naša hiša je tako prokleto majhna,« je rekel nekoč Ivan Cankar. Stremel je za tem, da napravi Slovenijo vsaj duhovno prostranejšo, bičal je laž in licemerstvo na političnem, socialnem in moralnem polju. Komedija »Za narodov blagor« je vzklila iz bolesti in ogroženja zaradi političnega položaja. Nekateri voditelji izrabljajo zaupanje naroda za svoje osebne snovne interese in onemogočajo vsak pravi razvoj in napredek. Fraze pa so slepilo za ljudstvo, da ne more pogledati v gnilo srce svojih voditeljev. Zato Cankar tako jedko smeji vsako frazerstvo, ki ni plod lastnega razmišljanja, temveč znak duševne nesvobode. Cankarjev ideal pa so »ljudje, sami svoji, kralji v cunjah«, ne pa »narod, ki caplja na različnih uzlah, ki je na prodaj za groš, za uslužen smehljaje.«

Občinstvo opozarjamo, da si vstopnice pravčasno nabavi pri dnevnih blagajni narodnega gledališča.

Zborovanje srbskih

zadrugariev

Belgrad, 26. marca. I. Ob ogromni udeležbi zadrugarjev iz raznih uglednih združenj okolice je bil danes v dvorani nove univerze zbor Zveze srbskih kmečkih združenj. Občnega zbora se je udeležilo 957 zastopnikov, 2227 članov inih združenj. Predsednik zveze dr. Dragotin Janković je v svojem daljšem govoru orisal velik pomen zadruga posebnost v dobi težke gospodarske krize. Velik pomen zadruga in zadruga zveze poudarja tudi dejstvo, da je število članov naravnost ogromno narastlo. Predsednik Janković je v nadaljnjem zavračal kritiko poslanca Avramovića v narodni skupščini, ki se je naravnost protivil delovanju zveze. Sicer bo pa o tem govorilo še sodišče. Zadrugarji, pravi predsednik, se ne smejo nikdar naslanjati na razne pravce političnega življenja, ampak morajo voditi samo svojo združeno politiko, ki naj stremi za tem, da se naše vasi gospodarsko in socialno preporode. — V razpravo je poseglo več govornikov, nakar je bil občni zbor zaključen.

Propagandni izlet

primorskih emigrantov

Belgrad, 26. marca. I. Emigrantsko društvo Istra, Trst, Gorica je priredilo danes popoldne propagandni izlet na Cukarico, kjer živi veliko število primorskih delavcev in uradnikov. Prejšnjo soboto je priredilo društvo sličen izlet v Zemun v tamkajšnjo primorsko kolonijo. Obeh izletov se je udeležilo veliko število domačih prijateljev emigrantskega gibanja.

PRIMORJE I : GRAFIKA 6:0

V predtekmi sta se srečali omenjeni enajstotri priateljski tekmi, v kateri je zaslužen zmagalo Primorje I. Primorje je bilo v stalni premočiji ter je igralo lep nogomet. Zlasti je ugaljal notranji trio napada in srednji krilec.

Sodil je g. Ramovš zadovoljivo.

V predtekmi je zmagala rezerva SK Rapida nad rezervno SK Železničarja v razmerju 6:3 (3:1). Sodil je g. Nemeč.

JADRAN : SLOVAN 3:1

Jadran, ki je imel boljši start in boljšo tehniko, je zaslužen zmagal. Oboje smo pri Slovanu pogrešali. Rezultat odgovarja poteku igre.

Sodil je g. Lukežič dobro.

PRIMORJE I : JUGOSLAVIJA (Celje) 5:0

Primorje I je gostovalo na praznik v Celju ter zaslužen odpravilo tamkajšnjo Jugoslavijo z 5:0.

HERMES : KOROTAN 5:2 (3:2)

Obe moštvi sta igrali z velikim elanom in požrtvovalno. Igra je bila lepa, tempo oster, zlasti v prvem polčasu. Zanimanje publike je bilo precejšnje. — Sodil je g. Zupan dobro.

Zagreb, 26. marca. 2. Tekma za četrto kolo državnega prvenstva med zagrebško Concordijo in Vojvodino je končala z rezultatom 3 : 1 (2 : 0) za Concordijo.

Belgrad, 26. marca. I. Nogometna tekma med BSK in Haškom iz Zagreba, ki je bila pričakovana z velikim zanimanjem, je končala z rezultatom 1 : 0 (0 : 0) za BSK.

Split, 26. marca. 2. Današnja nogometna tekma Hajduk : BASK je končala z rezultatom 3 : 1 (2 : 1) za Hajduk.

Gospod Göring se opravičuje

V Nemčiji vse po starem ... samo nekaj izjem - Thälmann še živi

Berlin, 26. marca. tg. Komisarski pruski notranji minister Göring je podal danes zastopnikom inozemskih listov izjavo o vestih, ki se širijo o Nemčiji v inozemstvu. Kakor piše »8 Uhr Abendblatt«, je Göring izjavil, da je vlada ogorčena in prekoračila, je vlada storila vse, da se to odpravi, razmerah v Nemčiji. Razen par obžalovanja vrednih izjem se v Nemčiji ni zgodilo nikomur nič hudega. Revolucija se je izvršila z disciplino. Število mrtvih na dan ni bilo večje kakor pri političnih dogodkih v preteklem letu. Göring ne taji, da je bilo prijetih več tisoč komunističnih funkcionarjev. Z vsemi pa se postopa prav tako, kakor z vsakim drugim jetnikom. Kjer se je dovoljena mera prekoračila, je vlada storila vse, da se to odpravi. Bili so tudi slučaj, da so prijeli Jude in jih pretepali. Göring zagotavlja, da je bila cela vrsta pripadnikov narodnih organizacij kaznovana in odpušena, če so zakrivila kaj takega. Vlada je odredila nečuvstvo ostre odredbe proti takim prestopkom in bo s prav posebno energijo postopala proti onim, ki bi nadlegovali inozemce. Sicer je bilo zasedenih več mestnih hiš ter so bile nekatere trgovine začasno zaprte, oropana pa ni bila niti ena trgovina. Vlada nikdar ne bo trpela, da bi bil kdo preganjan radi tega, ker je Jud. Če je vlada storila korake proti prevelikemu naraščanju judovskega elementa, je to njena stvar. Vse vesti, ki so se širile, imajo svoj izvor v mednarodnih odnosih marksističnih krogov, pa tudi Judje sami so v inozemstvu vprisrčili gonjo proti Nemčiji. Razširja se govorica, da je narod v Nemčiji zatiran, dočim je v Nemčiji v resnici napočila politična pomlad. Dokler bodo inozemski socialnodemokratski listi tako psovali Nemčijo, tako dolgo ne bo v Nemčiji izšel noben socialnodemokratski list več. Če se bo judovski državljani držali v gotovih mejah, se mu tudi pod novo vlado ne bo nič zgodilo.

Na predlog Göringa se je potem sestavila komisija zastopnikov inozemskih listov, da obišče politične jetnike in se prepriča o njihovem stanju. Berlin, 26. marca. tg. Okoli 15 zastopnikov svetovnih listov je danes obiskalo politične jetnike.

Finančni proračun pred senatom

Belgrad, 26. marca. I. Današnja seja senata je pričela ob 9.15. Otvoril jo je predsednik dr. Pavlič, ki je po uvodnih formalnostih prečital med drugimi tudi prošnjo zdravniške zbornice za Dravsko banovino iz Ljubljane, ki naproša senat, da bi se smele ustanovljati takozvane občinske lekarnice. Takoj nato je senat prešel na dnevni red. Na dnevnem redu je bila razprava o poročilu finančnega odbora o proračunskem predlogu za finančni zakon proračunskega leta 1933-34. Poročilo je podal poročevalec odbora senator dr. Ploj, ki se je v svojem govoru bavil med drugim tudi z bližnjo svetovno gospodarsko konferenco. V svojem nadaljnjem govoru je dr. Ploj v imenu finančnega odbora poudaril važnost izjave zunanjega ministra o naši miroljubnosti in naši čvrsti politični liniji v zvezi držav Male antante in drugih držav, ki delujejo na svetovnem miru.

Za poročevalcem finančnega odbora je govoril finančni minister dr. Džordžević, ki je v svojem daljšem ekspezoju naglašal, da se gospodarske prilike od lanskega leta niso prav nič popravile. Vendar je vlada v vsej svoji finančni politiki tako v preteklem letu kakor tudi v novem proračunskem letu 1933-34 izvajala strogo princip varčevanja. Letošnji proračun je za 885 milijonov dinarjev nižji od lanskega.

Za finančnim ministrom je govoril senator dr. Krul, ki se je bavil obširno s političnim etanjem v državi ter z dogodki zadnjega časa, to je z raznimi punktacijami, in zavržal in obojal.

Za njim je govoril senator dr. Švrliuga, ki je v svojem prvem delu branil politiko finančnega ministra, čes, da je predložil narodnemu predstavništvu tak proračun, ki odgovarja ekonomskemu stanju naše države. V drugem delu svojega govora se bavi obširno s političnimi prilikami naše države. On in njegovi tovariši bodo glasovali proti proračunu v načelu.

Za dr. Švrliugo je govoril senator Jovanović, ki kritizira postopanje vlade, ki je tako pozno predložila proračun narodnemu predstavništvu, da ga bo senat mogel pretrepati komaj par dni.

Casnikarji so govorili s Thälmannom, Torglerjem, glavnim urednikom »Rote Fahne« Hirschem, izdajateljem »Weltbühne« Ossieckim in pisateljem Du-jetkom Rennom. Prepričali so se, da ni pri jetnikih opaziti nobenih sledov o grdem postopanju, da so dobro nastanjeni in da se nič ne pritožujejo radi postopanja z njimi ali radi prehrane.

PROTIJUDOVSKA POLITIKA.

München, 26. marca. tg. Bavarsko in württembergsko policijsko predsedništvo je odredilo, da judovski sodniki v bodoče ne bodo več smeli delovati v kazenskih stvareh. Tudi kot državni pravdniki se ne smejo več udeleževati sodnih razprav. Bavarski komisarski pravosodni minister dr. Franek je dalje odredil, da se tudi trgovinski sodniki judovske krvi po možnosti ne smejo več pritegovati k delu.

ZAPRISEGA BERLINSKIH OBČ. SVETNIKOV

Berlin, 26. marca. tg. Danes popoldne so v mestni hiši slovesno zaprisegli nove občinske svetnike. Pred mestno hišo se je zbrala tisočglava množica, tako da je morala policija zapreti vse dohode. Slavnostna seja, na kateri je prvi župan dr. Sahm, okrašen z zlato uradno verižico, zaprisegel nove občinske odbornike, je bila kratka in so jo zaključili s trikratnim vzklikanjem Nemčiji... Komunistični občinski odborniki so bili izključeni od seje in se tudi v bodoče ne bodo udeleževali mestnih sej. Dr. Sahm je v svojem nagovoru naglašal, da današnja zaprisega novih odbornikov sega daleč čez običajni okvir takih prireditvev. Državno in deželno glavno mesto Berlin smatra za svojo čast in dolžnost, da čuvajot pojem samouprave po svojih močeh sodeluje pri velikem delu narodnega zbujanja in pa osvoboditve. Berlin bo našel pot v novo in boljšo bodočnost, če ga bo vodil poldamski duh.

Dunajska vremenska napoved: Milejšje vreme, od zapada se bo pooblačilo. Jutri bo že morda deževalo.

V nadaljnjem govoru iznaša nekatere očitke proti senatorju dr. Švrliugi za časa, ko je bil finančni minister. Glasoval bo za proračun.

S tem je bila dopoldanska seja zaključena ter se je nadaljevala popoldne ob pol. 5. Med drugimi so govorili senator Mažuranič, ki je izjavil, da bo glasoval v načelu proti proračunu, dr. Ravnhar, dr. Mitčič in Gmajnar. Prihodnja seja bo jutri dopoldne.

Konec tiskarske stavke

Dunaj, 26. marca. Tiskarska stavka se je večeraj popoldne zaključila. Včeraj popoldne so se namreč sestali v uredniških prostorih predstavniki organizacije stavcev in sklenili, naj se stavka zaključi glede na izjavo, ki jo je dala vlada njihovega odposlanca Schorschu. Vlada je namreč izjavila, da nikakor ne namerava šikanirati socialističnih listov, predvsem »Arbeiter Zeitung«. Preventivno cenzuro bo izvajala blagohotno. Socialisti so se s to izjavo zadovoljili in dali ukaz, naj se stavka prekine.

Stavci so šli takoj na delo. Tako je večina listov lahko normalno izšla še danes. Nekateri listi imajo nekoliko manjši obseg kakor navadno. Stavka je veljala samo za Dunaj, medtem ko so se listi lahko svobodno tiskali.

Dn se je stavka tako hitro zaključila, je treba pripisati okolnosti, da se je uvedla predhodna cenzura socialistične »Arbeiter Zeitung« na preitis nemškega poslanika na Dunaju. »Arbeiter Zeitung« je namreč priobčila hud članek proti Hitlerju in nemški poslanik je službeno interveniral radi tega. Vlada se je rešila iz zadrege s tem, da je odredila predhodno cenzuro nad listom.

Dr. Dollfuss se je moral radi stavke sinoči vrniti na Dunaj.

Sarajevo, 26. marca. 2. Pred množično javno publiko sta na slabem terenu igrala danes Jugoslavija in Slavija ter je Jugoslavija odločila igro v svojo korist v razmerju 3 : 1 (2 : 1).

Proslava materinskega dne

Ljubljana, 25. marca.

Praznik Marijinega oznanjenja — praznik materinstva, praznik ljubezni, tako globoko, da ji ne vidimo dna, tako visoko, da z zvezdnimi tekmuje, tako obsežno, da je v njenem objemu zajoj vesoljni svet.

Razburkani valovi hiperkulture se zaganjajo ob njo, ji izpodjedajo temelje, jo skušajo uničiti. Iz temnega osrčja vstajajo preroki in oznanjajo sveto novo vero: Materinstvo je suženstvo družini, je breme mater, je socialno zlo — proda sentimentalnim čudenjem materinskega dne! Staveilo njihov privrženec raste, naravno spoštovanje do materinstva gine, globoka misel, da je materinstvo največji poklic žene, da je ljubezen matere do otroka najelementarnejši izliv človeškega srca, izgublja svoj čudoviti sijaj. Stoletič otroka postaja fraza, kruta ironija v vrtni tisočerega zla, ki se zgrinja okoli armade zapuščenih otrok, moderna epidemija — bela kuga, svobodna ljubezen itd. — je kakor povodenj, ki se širi iz mest in grozi preplaviti tudi deželo —

Tem iskrenemu moramo zato poudariti delo Zenskega krščanskega društva, ki hoče ohraniti rodno neokrnjeno, kar je v zapuštni naših dedov, klicarjev naše besede, glasnikov materinske ljubezni in zvestobe zapisano: Slavite spomin slovenske matere, postavljajte ji spomenike, ki bodo iz roda v rod žive priče naše ljubezni, našega spoštovanja!

Letošnja materinska proslava — VII. te vrste — je bila za spoznanje sicer skromnejša od lanske, a kljub temu povsem dostojna namenu in pomenu prireditve. Prostori opere so bili natrpani z mladimi živčavci, ki so nestrpno čakali, kdaj se dvigne zastor in odpre pred njimi mirna pozornost v žarki svetlobi in v zvokih smehu mladih igralcev. Med drugim občinstvom smo opazili tudi knegoškola dr. Rožmanja in pisatelja Finžgarja.

Nastopilo je okoli 80 dečkov in deklic. Prvo točko sporeda je izpolnila deklica, ki je delatila pesem p. Krizostoma Sekovčnika »Ali poznate moje mamice?« tako neprisiljeno, gladko in brez vsake trme, da je v regiji zaslužila spontano plaskanje mladega občinstva.

Slavoslovni govor dr. J. Pogarjnika

Najsvetanejši del proslave pa je bil pesniško zapisani in z globokimi mislimi prepleteni govor g. dr. J. Pogarjnika, ki si je v hipu osvojil vsa srca.

Mati ostane vedno venjati svet, mati je večna roza mogoča, vedno toplo spomin. Materino ime je sladkost, ki ne izpije ji dna.

Le vprašajte otroke, če mamice ljubijo. Vprašajte ga kar vpriso nje. Odkriva dal vam ne bo, stisnil se bo k materi, objel jo bo okrog vratu, svoje lice prislonil k njenemu in bo zatilnil oči. Ljubezen do matere je njegova najgloblja skrivnost, ki je otrok sam ne ume, jo čuti samo, skrivnost, ki je svetlo kazati niti moreče ni in je najbolje uživa sam zase z zaprtimi vekami.

Tako je tudi med nami in našimi materami. Kadar homo hoteli to svojo najglobljo ljubezen umeti, tedaj ne bomo ljubili več. Najno kakor otroci, preprosto kakor deca hočemo praznovati ta veliki dan svojih mater: vseh onih, ki so tu med nas posejane kot biseri, vseh onih, ki prav ta hip po vsej naši zemlji v svoji službi izgorevajo in na nas, častivce, niti misliti ne utegnejo, slednjič vseh onih, ki trudne v grobovih leže. Kakor otroci ljubljamo danes ta svetli spomin. Naj vsa o materi povedati niti ne moremo, pa tudi ne smemo, kajti vsakogar je sam razgaljen in povsem odkrit najgloblje ljubezni, ki potem lepa več ni.

Vsak človek je kosmos. Kakor zvezde smo, ki vsaka nosi svojo skrivnost. Srečujemo se, se z žarki obsevamo in zopet po cestah vesolja dalje potujemo.

A mati je več. Zvezda stalnica je, ki krog nje pleše vever drobni zvezde. Mlada, svetla bitja krožijo okoli njene svetlobe, se grejejo v njej in jo pijejo. Oh materi mlada bitja zore. Mati je vir življenja, topla gredica je, v kateri poganjajo nove mladike.

Mati je v ljubezni spleteno gnezdo, ki greje in pesuje. Mati je solnce, ki sveti v otroško pondal in mu daje hrano za telo in duha. V lice otrok mu rava zahteva materin nežni obraz, pa tudi v dušo otrok se duša matere upadobi. Mati je solnce, to je največ, kar je vsa poezija sveta o njej mogla izreči.

Zato pa je Bog poskrbel, da je mati neskončno bogata. Drugi po solah gasimo željo duha, pijemo

iz knjig in izkusen, s težkim trudom koplje rudo veljave. Mater pa je Bog sam obsel v vsem, kar ji treba. Ni ji dal nosenosti, ki je mizra in vrtoglav, ne časti in hinavskega kadila, ki je in bo opoteča vrednota. Dal ji je tudi tisto največje, kar je v zadnjem bistvu Bog sam, tisto, ki vse drugo prevpije: Ljubezen.

Ta pa je kakor vihar, pred katerim vse onemi, vihar, ki vse drugo premaga, orkan, ki nad vsem gospodari. To je dal materi, ker jo je hotel postaviti za vladarico sveta, in ukazal, da vse se ukloni pred njo. Ljubezen je materi dal, pred katero niti ne poklekne, če hoče imeti se smisel, ljubezen, pred katero se sleherna čast prikloni, če hoče živeti se hoče.

O mati, ti roza mogoča ljubezni! Materina ljubezen poje najlepše takrat, ko trpi. Pa kaj je ljubezen povzročila? Materi je, kakor da nara biti ljube: v mrtvih nočeh mati brez spanja bedi in teši, dan v delu ji vaha in v delu zahaja, vzgoja in vzreja otrok zahteva vidnega angela varuha — mater, za dom je treba skrbeti in vr, hrana, obleka in šala — saj vse je materina stvar. Kaj je to materi, temu plamenu, ki sebe njeda, da v drugih plamti.

Mati žrtvuje vse svoje in sebič vas se ji v družini skrbeh v večnost odlika, moči kakor vedno tekočemu sroju pojema in vsevidi, zdravje dabi in tudi lepota ugaja. Kakor oltar je družina, na njem se mati za klavno žrtve daruje za življenje otrok.

O mati, ti roza pasijonska trpljenja!

Tako praznujemo danes spomin vseh naših mater. Nagibljaj se izreči jeziku ni, Matere nase smejo tudi srec.

Prekrasne govornikove besede so izzvenile kakor mogoča himna:

Zato pa je v materah tudi naša usoda. Mati slovenska tri temeljne ogle naše slovenske drži. Mati naša bo mati, ki nas v boljšo bodočnost pripelje. Zato pa v materah: dokler mater slovensko imamo, se nam bati nič ni.

Drugi del proslave

Stedil je prvor po Ivanu Cankarju »Mati«. Dramatizacija Cankarjevi del je vohče silno kočljiva in trd oreh. In tako se ni zdi, da je bila tudi topol zabrisana vsa čudovita lepota njegove besede. Prizor nam niti od daleč ni mogel pokazati tega, kar pri čitanju onega poglavja iz njegove knjige čutimo in doživljamo. Bil je samo medla kopija. Kakor utrinek je zagorela slika pred otroško dušo — in ugasnila, preden je utegnil otrok vsaj majhen drobce zajeti vase.

Prizorček »Deca raja« pa je v hipu prikljud svetlo radost in smeh na obrazu otrok nazaj. Niso se mogli vzdržati; spontani klici občudovanja in navdušenja so jim privreli iz ust ob pogledu na hrabre mlade junake, ki so z bridkimi sabljami prikorakali na oder in »ekserciral« po taktu harmonike, ki jo je igral znani mladi umetnik, tako strumno in važno, kakor da gre zares... Navdušenje mladega živčava pa je doseglo vrhunec, ko so prikljudili na oder, se punde v slikoviti obleki in po takih pesmi »Mi se imamo radi...« zapajale z mladimi junaki tako ljubko, da ni bilo odobravanja ne konca ne kraja. Rajalne vaje je nastudiral gđ. Smerkoljeva.

Proslava materinskega dne je zaključila igra »Ljubezen do redne zemlje«. Pri izbiri te igre priditeljce — žal — niso imeli srečne roke. Fabula te igre je tako medla, da niti odrasli dolgo nismo vedeli, za kaj prav za prav gre. Vloga matere ne pride do polne veljave, je veseločustviva — zato neprimerna za takšno proslavo. Če izgovorimo nekaj posrečene misli, ima igra toliko slabih strani, da jo vsa spretnost in iznajdljivost režiserja prof. Sesta, ter ves trud in dobra volja, ki jo je gđ. Vencigova položila vanjo, nista mogla dati življenjske sile. Igrica je tudi v jezikovnem pogledu potrebna — nile. Polna je hiralizmov, dosla, sevo jih itd., posebno neprijetno in trdo pa udarjajo na uho poudarjena imena glavnih junakov: Slavko, Srečko, Dorotej. Kakor da imamo lepih domačih imen — n. pr. Janezek, Tonček, Andrejček — dovolj!

A to samo mimogrede. Drugo leto bodo priditeljce gotovo posrebele, da bo proslava materinskega dne zaključena z bolj primerno in lepo igro. Sicer pa vsa čast in priznanje Zenskiemu krščanskemu društvu, ki niti v najtežjih dneh neahleho in vrši svoje poslanstvo, poslanstvo slovenske krščanske žene, z nezmajljivo vtrdnostjo in neomajno vero v dokončno zmago.

nalogo postbno s predavanji. H koncu je g. tajnik omenjal se novi čebelarški zakon, ki se menda pripravlja. Za se društvu ni posrečilo kljub ponovnim prošnjam, da bi dobilo vsaj osnutek tega zakona. Če bo čebelarški zakon res predložen skupščini, bo treba zaradi tega še letos sklicati izredno zborovanje našega društva. Ob tej priliki naj se omenim, da bo v prvi polovici prihodnjega leta preteklo 200 let, kar se je rodil naš prezaslužni učitelj in oče vseh čebelarjev, Anton Jansa, na čigar čebelarških resnicah vodimo še danes naše čebelarstvo. Ker je bil Jansa razen svojega strokovnega znanja tudi še sin naše zemlje, je naša sveta dolžnost, da društvo ta jubilej kar največječaste proslavi. S primerno proslavo v Ljubljani in v jansovem rojstnem kraju v Zabreznici na Gorenjskem razkrijmo Jansu vsemu svetu, da ga bojo znali ceniti tudi oni, ki ga do sedaj

še niso poznali. Vse podružnice pa naj se oddolže njegovemu spominu s predavanji in prireditvami, zlasti pa s pridobivanjem novih članov. Vse kar čebelarji, mora priti to leto v krog naše organizacije.

Nato je sledilo še temeljito blaginjsko poročilo ter poročilo o društveni Čebelarji, iz teh poročil, ki jih je objavil tudi že »Slovenski čebelar« posnemamo, da je imelo Čebelarstvo društvo ob koncu leta 1932 skupaj 30.366 Din premoženja. Razen tega znaša sklad za »Čebelarški dom« 195.000 dinarjev.

Premoženje društvene Čebelarne znaša 113.700 dinarjev.

Pri volitvah so bili v odbor izvoljeni večinoma dosežani odborniki. Razvila se je polemika o zanimavi debata o raznih društvenih in splošnih čebelarških zadevah.

Zborovanje obrtnikov

Ljubljana, 26. marca.

V Delavski zbornici se je davi ob desetih začelo zborovanje Društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino. Občnega zbora se je udeleževalo približno 70 ljubljanskih in okoljskih obrtnikov ter posameznih delegatov iz večjih krajev domovine. Zbor je vodil predsednik g. Plemen, ki je uvodoma pozdravil zastopnika zupana dr. Puc, g. višjega svetnika Rupnik, dalje okrajnega glavarja g. Znidaršiča, dr. Kuhlja od okrajnega urada, posamezne delegate iz Celja, Bide, Logatec, Žirov, Trbovelj, Kranja, Most, Brezje itd. Posebno toplo je pa pozdravil g. Vušetiča iz Zagreba, ki se je zborovanja udeleževal kot zastopnik hrvatskih obrtnikov.

Predsednik Plemen je potem v svojem poročilu omenjal, da obhaja Društvo jugoslovanskih obrtnikov letos svojo prvo obletnico, ker je bilo ustanovljeno šele lani aprila meseca. Kljub tako kratkemu času pa je organizacija dosegla lepih uspehov, ki bi bili še večji, če ne bi društvo nalezelo že v prvem letu obstoja na razne ovire. Toda nebene ovire niso tako velike, da jih ne bi zrušili s skupnimi močmi, složni in močni. Prej ne bomo menjali, dokler ne dosežemo za obrtniki stan istih pravic, ki nam zaradi njegovega položaja pritečejo. Čeprav deslet ni videti vidnega dela, se je za obrtniki naredilo kljub temu marsikaj, kar bi se sicer nebi re. Mi želimo vsakemu svoje, toda tudi zase, za svoj stan zahtevamo, kar nam gre. Vidimo rešitev v združitvi vseh jugoslovanskih obrtnikov, zato je v prvi vrsti naša naloga, da to združenje dosežemo. — Predsednik je v svojem poročilu omenjal tudi, da je med letom umrl g. Mihelčič Ivan, ustanovitelj društva. Zbor je pokojnemu izkazal čast s tem, da so vsi prisotni vstali s sedežev.

Tajnik g. Kuščič je povdarjal, da skrbi obrtniki stan kot srednji stan za potrebno regulacijo blaginjskega. Povedal je dalje, da šteje naša organizacija že 630 članov, ki so vsi prislopi v prvem letu obstoja. Ti člani predstavljajo 130 milijonov

slovenskega kapitala. V delavnih teh članov se je lani napravilo za 240 milijonov prometa. Smotorej dovolj močna organizacija, da se nas lahko upčsteva. Razvoj pa gre še naprej in v kratkem bo v organizaciji združenih 2000 slovenskih obrtnikov v 16 podružnicah.

Blaginjski g. Vidmar je v poročilu povedal, da je društvo imelo v prvem letu čez 16.000 Din dohodkov in sicer je prišla članarina 1810 Din, članski znaki 5000 Din, 6000 Din pa obrtniki ples. Stroški pa je društvo imelo nad 13.000 Din in sicer za honorarje in nagrade 3141 Din, za najemnine 1500 Din, za znake 2500 Din, za razne stvari pa 4200 Din. — Na predlog pregledovalcev računov je bila odboru izročena razrešnica; pri volitvah so bili v odbor izvoljeni isti odborniki, ki so že doslej vodili društvo.

Po daljših debatah o raznih perečih obrtnikiških zadevah je bila h koncu sprejeta resolucija, v kateri se zahteva v prvi vrsti, naj se podvrže davčni zakon reviziji v tem smislu, da se zlasti manjši obrti razbremeni in v ravna s delavnimi davčnim zakonom. Izdela naj se osnutek zakona za mojstrsko zavarovanje. Oblesti naj brezobzirno nastopijo proti šušmarjem in naj zlasti v celoti izvajajo v decembru 1932 izdano odredbo banke uprave. Obrtniki dela v javnih in samoupravnih delavnih naj prenehajo; vsa dela naj se oddajajo izključno obrtniškim delavcem. Pri državnih dobavah naj se omogoči udeležba tudi manjšim obrtnikom; pri manjših dobavah naj se ne zahteva kaveje. Pri tem je treba paziti, da se obrtniki pri delih vrste; ni prav, da izvršujejo javne dobave vedno le eni in isti dobavitelji. — V ljubljanski občinski svet naj se imenuje 4 člani obrtnike iz našega društva, ki predstavljajo številno in kapitalno mnogo večjo skupino kakor Obrtno društvo nasprotno skupine. To društvo ima v občinskem svetu 6 zastopnikov, naše pa nobenega. Prav tako naj se imenujejo tudi po drugih krajih v občinske odbore obrtniki. Člani naših podružnic.

NEDELJSKI SPORT

Ilirija : Viktorija 3:3 (3:0) Primorje : Slavija (Osjek) 2:2 (2:0)

Ljubljana, 25. marca.

Današnja prijateljska tekma med našo Ilirijo in zagrebško Viktorijo je končala neodločeno, da siračno je imela Ilirija v prvem polčasu najugodnejše šanse za dosego zmage s precejšnjo gol-diferenco. Saj je vodila v prvem polčasu s 3:0. V drugem polčasu pa je svojo postavbo spremenila, kar je bilo zanjo usodno in malo je manjkalo, da niso gostje zmagali. To je bilo pogrešeno in takih eksperimentov ne bi smeli več poskušati, če hočemo, da bo publika še obiskovala naše tekme. Čelo najnižjih klubov pristati so bili razočarani nad takim postopanjem onih, ki so to spremembo hoteli, oziroma vanjo privoliti. Saj je prav, da se preizkuša igralce, vendar se to ne sme zgoditi na račun gledalcev. Na drugi strani pa moramo tudi upoštevati dejstvo, da se Zagrebčani že itak preveč radi norčujejo iz našega sporta in da moramo biti napram njim v tem pogledu zelo previdni, to se pravi, da jim moramo ob vsaki priliki pokazati, kaj smo in kaj znamo.

Tudi gostje nam niso pokazali tega, kar smo pričakovali od njih. V prvem polčasu so igrali tako klaverno vlogo, da smo trdimo, da so bili za en razred slabši od belo-zelenih. Razvea tega so nam pa predvajali še tak nogolet, kakor da bi bili na cel stvari popolnoma desinteresirani. V drugem polčasu so se nekam znali, toda predvsem radi nesrečne pregrupacije ilirijanske enastorice. S takimi tekmami bo Zagreb izgubil oni renome, ki ga uživa pri nas hrvatski nogomet.

Ob en četrti na štiri se pojavila moštvi ter se predstavila sodniku g. Zupanu v naslednjih postavah:

Viktorija: Urh—Šepček, Govedič—Mik, Bokšić, Vovko—Bondore, Konfeld—Govinec, Hrs, Radosevič.

Ilirija: Dobret—Strahovec, Berglez, Unterreiter, Varšek, Belak—Ilvar, Lah, Svetič, Verovšek, Pfeifer.

Igra je potekala takole: Prvi udarec v prvem polčasu ima Ilirija. Igra je odprta, ter se igra obojestransko precej živahno. V četrti minuti diktrira sodnik korner proti Viktoriji, ki pa ne prinese nobene spremembe. Ilirija prehaja v premoč. V 8. minuti postavi Pfeifer 1:0 za belo-zelene. Takoj nato, v 9. minuti, sledi korner proti Viktoriji, ki se pa konča v avtu. V 10. minuti sledi korner proti Iliriji, ki ga tudi Viktorija ne zna izrabiti. V 12. minuti potrese za Verovšek mrežo gostov ter postavi 2:0 za domače. Ta gol pa je padel iz offside pozicije, ki jo je pa sodnik prežrl. Ilirija je še vedno v premoči ter neprestano oblega gol gostov. Viktorija sploh ne pride pred gol domačih. Domači vedno lepe kombinirajo, dočim igrajo gostje docela podrejeno vlogo. V 33. minuti postavi Lah 3:0 za belo-zelene.

V drugi polovici ima prvi udarec Viktorija. Ilirija je nastopila v drugačni postavi kakor v prvem polčasu, kar se je takoj poznalo. Igra je bila v začetku izenačena. V 6. minuti sledi korner proti Viktoriji, a ne prinese Iliriji nobenega uspeha. Gostje so začeli pritiskati domači pa popuščati. V 13. minuti postavijo gostje 3:1 iz 11. metrovke. V 21. minuti se Viktoriji posreči zmagati na 3:2. Iliriji se čezdalej bolj pozna usodna sprememba postavbe. Gostje prehajajo radi tega v vedno večjo premoč in neprestano oblegajo vrata domačih. Tudi v vedno večjim elemom igrajo. Glede na to se jim v 35. minuti posreči izenačiti 4:4. postaviti 3:2, ki se do konca ni več spremenilo. Gostje se še naprej trudijo in tudi domači ponovno pritiskajo, toda rezultata se nikomur ne posreči spreminjati. Za konec sledi še en korner proti Viktoriji in sodnik je zaključil to prijateljsko tekmo.

Igra je bila vsekoli fair in zanimiva, četudi je bila prijateljskega značaja. V interesu stvari in publike bi pa priporočali, da se takih pregrupacij ne poskuša pri tovrstnih tekmah, četudi so prijateljskega značaja.

Sodil je g. Zupan objektivno, a je napravil več napak. Publike je bilo precej.

Ljubljana, 26. marca.

Tudi za današnje nogometno tekmo za državno prvenstvo, ki se je vršila med gornjima moštvoima na primorjanskem igrišču, je vladalo veliko zanimanje. Saj se je zbralo nad 2000 gledalcev, ki so nestrpno pričakovali začetek borbe. Pa so tudi prišli na svoj račun, kajti gostje so nam predvedli lep kombinacijski nogomet, ki je moral vsakega zadovoljiti. Igra je bila fair; bilo je le nekaj obojestranskih faulov manjšega značaja, tako da sodnik v tem pogledu ni imel težkega stališča.

Ob triletni na štiri se predstavila sodniku g. Mikuličiču iz Zagreba moštvi v naslednjih postavah:

Primorje: Starce—Svetič, Jug—Sočan, Slamič, Boncelj—Slamberger, Erman, Hasel, Franci, Uršič.

Slavija (O): Konrad—Hrs, Lehner—Stošić, Vodenčar, Isajlovič—Hrubeč, Flam, Brajdič, Mesaroš, Andučić.

Prvi udarec ima Slavija ter igra proti vetru. Primorje izšli že takoj v 1. minuti korner proti Slaviji, ki ga pa ni znal izrabiti. Obe moštvi sta se še precej hitro znali. Stedilo so trije kornerji, ki so ostali neizrabljeni. Primorje oblega, toda Erman pošlje iz krasne pozicije žogo med oblake. Kar nenkrat pridejo tudi gostje pred gol domačih, ki prevzajajo vodstvo in diktrirajo tempo, ki je bil zelo osler. V 24. minuti ustvarijo nevarno situacijo pred golom domačih, a jo niso izrabili. Obe moštvi igrajo zelo potrovalno, gostje imajo poleg tega še izredno dobro tehniko. V 27. minuti se približajo domači pred gol gostov, Erman strelja in žoga obliči v mreži. Stanje 1:0 za Primorje. Velikansko navdušenje publike. Takoj nato, v 28. minuti zopolni prodor domačih in Franci postavi 2:0 za domače. Občinstvo vpije in bodri domače. Gostje kljub dveh dobljenim golom niso obupali, ampak igrajo še z večjo voljo kakor doslej. V 32. minuti diktrira kornerja proti Primorju tudi niso izrabili. Obojestransko se trudijo, situacije se hitro menjavajo, toda stanja se do konca prvega polčasa nikomur ne posreči spremeniti.

V drugem polčasu ima začetni udarec Primorje, ki igra sedaj proti vetru. Igra se še vedno v živahnem tempu. Vendar gostje močno pritiskajo in ustvarjajo nevarne situacije pred golom domačih, ki se kar naprej ponačljajo. Tudi faultanja so se začeli posluževati posamezni igralci. Domači postajajo vedno bolj defenzivni. Gostje se poslužujejo svoje izborne tehnike, dočim računajo domači samo na prodore. Premoč gostov je vedno očitnejša. V 19. minuti sledi korner proti Slaviji, ki ostane neizrabljen. Isto se zgodi s kornerjem, diktriranim v 23. minuti proti Primorju. V 33. minuti zabijejo tudi gostje prvi gol ter postavijo 2:1. Oni še vedno močno napadajo. V 38. minuti ponovno potrese mrežo domačih in postavijo neodločen rezultat, ki se do konca ni spremenil. Oboji pritiskajo, vsakdo bi rad odnesel obe točki, toda nikomur se to ne posreči.

Oslejška Slavija nas je prijetno iznenadila s svojo tehniko in lepo kombinacijsko igro. In kako sigurno so ti igralci stopali žogo. Pozna se jim, da so dosli igrali z madžarskimi moštvi. Preko njihove obrambe se skoraj ni dalo priti. Vse akcije nasprotnika so se tam razbile, v kolikor že niso tega posla opravili krile, ki so s svojo smiselno igro pomagali z velikim uspehom ozadju in napadu. Rezultat ne odgovarja poteku igre in moči gostov, četudi so domači v prvem polčasu vodili 2:0. Gostje so bili večji del igre v premoči in so taktično, zlasti pa tehnično precej nadkriljevali domače. Da so si morali točki deliti z domačimi, je pa zasluga primorjanske enastorice, ki igra z velikim elemom in pa, da polaga največjo važnost na prodore, iz katere se je že izčimil marsikaj gol. Pri nogometu je pa tako, kdor zabije več golov, la zmagava, pa četudi je igral za razred slabše.

Sodil je g. Mikuličič iz Zagreba dobro.

Lepo zborovanje slov. čebelarjev

Ljubljana, 26. marca.

Eno najlepših zborovanj v obeh praznikih je bilo brez dvoma zborovanje naših čebelarjev, ki so se zbrali davi ob 10 iz vseh krajev Slovenije v dvorani Okrajnega urada k občnemu zboru Čebelarstva društva za Slovenijo. Zborovanja se je udeleževalo čez 150 čebelarjev, vodil je g. predsednik prof. Verbič.

Obširno poročilo o delovanju Čebelarstva društva je na zboru podal agilni tajnik g. učitelj Dermelj. Zadnje leto, ki je že 35. društveno leto, je prineslo težke udarce tudi na polju splošnega čebelarstva. Pristevati ga moremo zato v vrsto najslabših let. Nevzdržnemu gospodarskemu položaju se je pridružila še izredno slaba paša, ki je izajala skoro vse leto. Odbor Čebelarstva društva pa je seveda kljub temu živahno deloval. Imel je 39 odborovih sej, skoraj vsak teden eno. Razen tega je imel 2 seji tudi širši odbor, v katerem so sledeli gđ. Galloš R. iz Mežice, Lenarčič A. iz Ptuj, Majer J. iz Doba, Močnik P. iz Studencev, Okorn J. iz Škofje Loke, Peterlin A. iz Kočevja, Pus L. iz Novega mesta, Strgar I. iz Boh. Bistrice, Stefancioza A. z Donačke gore pri Rogatcu.

Lani je začela delovati posebna plemenitna postaja, ki je prva te vrste pri nas; za čebelarji zarod bo postaja izredne važnosti. Postajo vodi g. prof. Verbič. Če hočemo ohraniti našo čebelo z vsemi njenimi vrlinami, je treba izbirati le dobre in čiste matice, kar pa je mogoče le s plemenito postajo. Odbor bo sestavljen poseben pravilnik, po katerem se bo delovanje postaje vršilo in urejevalo. Kakor lansko leto, smo tudi letos poslali več čebel dr. Goetzeju v Landsberg v Nemčijo, ki je preiskoval njih rlikele ter našel pri tem zelo zadovoljive ugotovitve. Z merjenjem rličkov se je v zadnjem času pričel baviti v Ljubljani g. dr. Kern, vodja veterinarskega zavoda. Ta zavod je bil tudi sicer našemu društvu izredno naklonjen in je stalno raziskoval čebelne bolezni. — Mnogo dela smo imeli dalje s pripravami za kontrolo medu, ki jo vodi zdaj naš strokovnjak g. Znidaršič, pri tem mu pa pomaga še g. dr. Podgornik. Priporočamo vsem podružnicam, da se za kontrolo medu prično bolj zanimati ter da kontrolo vpletajo tudi v svojem delokrogu.

Na veselemu smo lani priredili posebno čebelarstvo razstavo, ki je uspeła kljub temu, da je bilo zanjo določena nekoliko premalo prostora.

Med uspehe našega delovanja štejemo tudi dr. Sloveno Čebelarstvo, ki je pričela lani poslovati. Ze v prvem letu se je obseg in promet Čebelarne tako razširil, da smo se morali preseliti v večje prostore v Pražakovo ulico. Čebelarstvo vodi g. ravnatelj Arko. Ljudje se za Čebelarstvo zelo zanimajo, vseh čezar prodaja medu lepo napreduje. Odbor ima pripravljeno že tiskano brošuro 46 prof. Verbiča, ki bo zanimanje za med gotovo močno dvignila. Brošurice zgolj zaradi slabe lanske letine nismo hoteli takoj dati v promet, ker bi bila pač reklama za med odvč, ko ga je vstoposod manjkalo. Spomladno deževje in polna suša eta nam namreč vzela ves pridelek. Razen tega je popolnoma odrekla tudi njda, pri čemer smo zgubili zalogo za zimo. To je tudi povzročilo, da smo morali seči po sladkorju, ki smo ga razdelili med člane 5 in pol vagona. To dejstvo je pač najžalostnejši pojav lanskega leta. Z razdeljevanjem smo imeli velike težave, ker se nam je komaj posrečilo prepricati oblast, kako škodljiv je s katarano vodo denaturiran sladkor; po daljšem boju smo dosegli, da nam je bila dovoljena razprodaja z ogliem denaturiranega sladkorja. Za tak sladkor nam ni bilo treba plačati trošarine.

Zaradi primernih pasič smo se lani obrnili na banko upravo s posebnim dopisom, posredovali pa smo tam tudi osebno. Banka aprava je sicer že zbrala nekaj podatkov, vendar zadeva ni še urejena. V delu so posebne zemljišne karte o pasičih.

Slovenski čebelarji sestiska v 2.600 izvodih, naročnikov pa ima 2540. Od tega se 77 izvodov pošilja v inozemstvo, celo v Ameriko in Rusijo. Če pomislimo, da ima Čebelarstvo društvo v 110 podružnicah skupaj 1820 članov, je tudi razvidno družbenega glasila zadovoljivo. Društvo vzdržuje 25 opazovalnih postaj, ki jih vodi g. Majer Julij iz Doba. Imamo pa še mnogo krajev v domovini, ki bi jih bilo treba preiskusiti z ozirom na donos. Žal nam denarna sredstva ne dopuščajo, da bi ustregli v tem oziru na vse strani; zlasti nam manjka sredstev za nakup tehnic, ki bi jih se marsikaj rabili.

V okviru Čebelarstva društva deluje v Celju posebna zveza čebelarških podružnic za mariborsko okrajje. Predsednik te zveze je g. zupnik Henrik Peterneli. Zveza vrši za svoj okoliščajno

V znamenju miru in sprave...

„Sekira je ostrejša“

Dne 23. t. m. so po vsej Italiji proslavili obletnico ustanovitve fašističnih političnih krožkov. Ob 11.30 dopoldne je glavni fašistični tajnik Starace na trgu San Sepolcro v Milanu prebral Mussolinijevo spomenico in fašiste. Poslanica je bahaško sestavljena. Med drugim je v njej rečeno: Šibe so v snopu trdnje zvezane kakor kdaj poprej; sekira je bolj ostra kakor prej.

Staracejev govor, to je Mussolinijevo poslanico, so po radiu prenašali po vsej Italiji. Fašisti so se zbrali na glavnih trgih po vseh mestih in poslušali poslanico. Tudi po vsem Primorskem so se morali zbrati fašisti in od domačega ljudstva vsi tisti, ki so odvisni od oblasti in poslušati poslanico. Stanki so se vršili v vseh večjih krajih, torej tudi na deželi. Poslanica pripoveduje, kako je fašizem uničil liberalne stranke, parlamentarizem in postavil državo na povsem novo osnovo to je na osnovo dolžnosti, discipline in boja. Italija stoji pred svojo novo zgodovino in lahko daje modre nasvete drugim narodom in jim odpre dobo fašistične civilizacije...

Ob tej priložnosti je bilo sprejetih v fašistično stranko precej novih članov. V Idriji so nastopili fašisti na glavnem trgu. Prav tako so v Cer-

nem nastavili radio na trg pred cerkvijo. V Dutovljah na Krasu, v Sežani, v Slavini, Postojni, na Opčinah, v Nabrežini in tudi v manjših krajih je prebivalstvo imelo priložnost poslušati Mussolinijevo poslanico seveda v italijanskem jeziku.

Sprevod 4000 letalcev v Rimu

Jutri 28. t. m. bodo v Rimu slavili praznik letalstva. Že danes prispejo v Rim vsi častniki in podčastniki italijanske zračne armade, po številu okoli 4000, med njimi tudi 150 pilotov civilnih zračnih podjetij. Zbrali se bodo pred ministrstvom letalstva, od koder bodo odkorakali pred Kvirinal, da se poklonijo kralju. Naslednjega dne se zberejo pred grobom neznane vojaka in bodo nato defilirali po ulici »Impero«. Nato jih bo general Balbo predstavil Mussoliniju v Domitianovem gledališču. Tu jih bo nagovoril Mussolini. Spreveda se bodo udeležili tudi višji častniki z generali na čelu. Vsak častnik mora prinesiti s seboj svojo odlikovanje.

Ta nastop se bo menda vršil zato, da se pokaže miroljubnost fašistične Italije, v zvezi z najnovejšim načrti gospoda MacDonalda.

Tržačani se tolažijo s filozofijo

Silvio Benco je izdal v Firencah drobno knjižico »Trieste« s popisom mesta in njegove zgodovine v turistično-propagandne svrhe. Zaključek brošure je mojsterski, tako nekako: Trst je bil v zgodovini trojen; prvi majhna vas; drugi svetovno tržišče in pristanišče velike države; tretji tisti, ki nastaja zdaj... Tako je tudi Benco po svoje molče trobental.

Promet nazajduje

Katastrofalno so številke o tržaškem prometu za mesec februar. V primeri z lanskim februarjem je bilo samo 68% prometa, celo tretjino manj. Import po morju, nekdo najraje reče, je znašal v lanskem februarju 146 tisoč ton, v letošnjem pa 90 tisoč ton, torej niti dve tretjini.

Smrt kosi

Tudi demografijo je bil februar močno pasiven v Trstu; rojenih je bilo 254 oseb, umrlo jih je pa 310; primanjkljaj znaša torej 46.

Slovanska krstna imena so nevarna

Belj živahno je v Trstu prisilno gibanje za menjavanje imen. Zadnji čas so se vrgli na krstna imena tudi odrasli oseb. Če je kdo Stanko, Zorko, Vlasta, Sonja itd., kličejo glavarja družine na civilni matični urad, kjer ga strahujejo, da mora pristati na spremembo krstnih imen.

Vojaški škofo lašizmu

Na svoji zadnji inšpekciji se je vojaški škof Bartolomej ustavil tudi na Reki. Škof se je zanimal za dušno pastirstvo med vojniki in med fašističnimi mladinskimi organizacijami, tako med Balillo in Avanguardio. Miladi fašisti so se zbrali v letovadnici na trgu Cambieri, kamor je prišel škof Bartolomej v spremstvu upravitelja reške škofije Mons. Mecchia. Ekscelencija Bartolomej je imel na zbrane kratek nagovor. Dejal je, da hodi Mussolinijeva Italija, ki jo oprta litorski sveženj in katoliška vera po poti do dobrega napredka in miru.

Nov državni grb kaže podobo domovine. Kaj pomenita tista dva snopa, ki kakor dvoje žilavil rok podpirata svojaki ščit s križem? To je združena sila vsega Italijanskega naroda, ki podpira svojako monarhijo, sveti simbol narodnega edinstva; ta monarhija nam je dala velike svetnike, velike junake in velike voditelje, tja do Viktorija Emanuela III., ki je bil od zmage pri Vittorio Veneto do fašističnega pohoda v Rim vedno z ljudstvom in za ljudstvo. Moje besede, je zaključil škof Bartolomej, kakor poroča Piccolo, bodo umrle, toda program ostane. Program nove Italije, ki ga je začetel Ducejev genij in ki je bil izročen novim rodovom in srečno vtisnjen v ta nov grb, v katerem so izraženi eveti simboli našega naroda: litorska svečnja, znamenje moči; sekira, znamenje dela, ščit s križem, znamenje vere.

— Bolne žene dosežejo z rabo naravnega »Franz-Josef« grenčice neovirano, lagodno izpraznjenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obbolele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef« vode tudi potom njihovih raziskovanj. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

„Jugoslavija proti Italiji“

Virginio Gayda, ravnatelj oficijoznega »Giornale d'Italia« in neuradni glasnik zunanega ministrstva, je izdal knjigo »La Jugoslavia contra l'Italia«, obsegajočo 138 strani esmerke. Razpečal je že 35 tisoč izvodov. V knjigi so zbrani že znani članki tega dnevnika o Jugoslaviji. Knjiga hoče napraviti vtis, da Jugoslavija nastopa napadalno proti miroljubni Italiji. Namen je pripraviti javno mnenje zlasti v Italiji. V znanjem svetu ne bo pridobila ugleda, je preveč površno sestavljena. Piseccina nobenega pojma o pravopisu slovenskih imen, le redkokatero se mu posreči; tudi ta pomankljivost napravlja vtis nerresnosti. Cena knjige je propagandna, znaša le 1.50 L; normalna knjigotržna cena tako obsežnih knjig znaša okroglo 6 ali 8 lir.

Smrt na kolesu. Filip Lutman, star 43 let, je trčil v Podgori pri Gorici s kolesom v kolo Brezigradje Nade in padel na tla. Pretresel si je močnega in drugi dan umrl v gorški bolnišnici.

V Nabrežini so v soboto izročili ženskem fašističnemu krožku s posebno slovesnostjo nov prapor. Zastavo je blagoslovil župnik Gerbec.

PROTI SONCNIM PEGAM?...
KORISNO GRENJE!

Anglesko-jugoslovansko društvo v Ljubljani opozarja na današnje predavanje profesorice Miss Edith Oxley ob 8 v dvorani hotela Miklič (Metropol). Vstop prost. Vabljeni tudi nečlan.

Hilerstvo ogroža koroške Slovence

Ljubljana, marca.

Velikanska turneja koroških slovenskih pevcev po Sloveniji ni imela neprijetno posledico samo za g. Koprivnika, dirigenta združenih zborov in zbora z Brnce. Čeprav je sel na dovoljenjem podjetja, pri katerem je bil uslužben, vendar je bil kmalu po vrnitvi odpuščen iz službe. Neprijetnosti doživlja tudi vodja turnee in prosvetni voditelj koroških Slovencev g. župnik Vinko Poljanec. Šele sedaj je prišlo v javnost, kako so mu koroški Nemci in nemškutarji poplačali njegovo lojalnost in njegove obiske pri avstrijskem konzulu v Ljubljani. Pred tedni je bil namreč g. Poljanec na obisku v Slinči vasi. Domači nemškutarji, ki kar ne morejo pozabiti, kako velikega moralnega pomena je bila turneja za Slovence na Koroškem, so nahujskali na g. župnika nekoga slaboumnega revčka v občini, da je župnika počakal na pragu. Ko je g. župnik stopil iz hiše v mrak, mu je omenjeni bebec vrzel v glavo goljoso gnojico. To naj bi bilo torej tisto kulturno sožitje, o katerem imajo koroški Nemci polna usta lepih besed.

Narodno socialistični val, ki se sedaj širi po Avstriji, je močno zajel tudi Koroško. Nemško

kmetsko mladino imajo sicer v rokah pretežno Heimwehroveci, delavsko mladino pa s precejšnjimi uspehi jemljejo socialisti demokrati hitlerjevci. Socialistni demokrati, ki so toliko let uspešno raznarodovali slovenske delavce na Koroškem, izgubljajo na slovenskem Koroškem tla. Delavska mladina je že pretežno v taboru hitlerjevcev. Kar je pa najbolj žalostno, je to, da je ta mladina tudi slovenskega rodu, sedaj pa se zbira v vrstah najhujših sovražnikov našega ljudstva, ki imajo za geslo: »Karawanken, Südgrenze Deutschlands« in groze, da bodo vse Nemce izgnali iz Koroške. Socialistni demokrati pač žanjejo to, kar so sejali. Ako bi pustili slovenski delavski mladini njeno narodnost, jim golovo ne bi uhajala sedaj k narodnim socialistom. Tak pojav opazamo povsod, kjer je količjak industrije, v glavnem zlasti v Borovljah, najbolj pa v Železni kapli, ki se je iz nekdajne socialno demokratske trdnjave prelevila že kar v pravo narodno socialistično leglo, čeprav je obdaja krog in krog strnjeno slovensko ozemlje. Slovenska kmetska mladina nasprotno vztraja pri ljubezni do svoje rodne zemlje in do svojega jezika. Na vsak način pa gre naša manjšina na Koroškem trnjevim časom nasproti.

Mariborsko pismo

Maribor, 26. marca.

Oba praznika razgibano življenje, da malokdaj tako. Zborovanj, nastopov, v gledališču premijera, senzacija s Pevnarvarom, potem pa še slovo od dile — precej mariborskih znamenitejših dilcarjev je do na Peco tekmoval. In še obilo drugih zadevstvin, ki jih pa zaenkrat ne kaže objavljati.

SLIKARSKA RAZSTAVA

Včeraj dopoldne ob 11 se je vršila v veliki kazinski dvorani otvoritev razstave slovenske slikarske umetnosti. Bil je to za Maribor velkopomenben kulturni dogodek, kajti minulo je že mnogo let, odkar v našem mestu ni bilo razstave, ki bi se mogla po številu razstavljenih umetnikov kakor po kvaliteti razstavljenih del meriti s sedanjo. Povdariti pa moramo obenem, da je mariborska javnost važnost tega dogodka tudi še dokaj domela, kajti že včeraj pri otvoritvi se je pokazalo, da bo zanimanje tudi v širših plasteh za razstavo dokajšnje. Isto je potrdil tudi lep obisk, ki ga beleži razstava danes. Se pred določenim časom je bila včeraj kazinska dvorana polna odličnega občinstva, ki se je zbralo k otvoritvi. Bili so navzoči predstavniki občine s podžupanom Golouhom, zastopniki kulturnih in gospodarskih organizacij in še številni drugi. Po zdravil jih je v imenu Ljudske univerze kot prireditelje razstave predsednik inž. Kukovec. V imenu mestne občine je govoril podžupan Goluh, nakar je povzel besedo starosta in najizrazitejši predstavnik slovenske slikarske umetnosti Rihard Jakopič, ki je otvoril razstavo. Po uvodnih besedah, v katerih je podčrtal zasluge organizatorjev razstave, zlasti umetn. zgodovinarja dr. Si-

janca, je izrekel nekaj načelnih besed o slovenskem slikarstvu.

Razstavlja svoja dela okoli 30 umetnikov; večinoma slike, nekaj risb in plastik. Med njimi so samo štirje naši znanci iz Štajerske: Kos, Sirk, Jirak in Trstenjak, vsi ostali so nam v Mariboru še nekoliko tuji, ker jih poznamo samo z razstav v Ljubljani.

PETROV BLAGORI

Na Marijin praznik zvečer so se zbrali pri »Orlu« mariborski ribiči, organizirani v tukajšnjem Ribarskem društvu, da si na svojem rednem občnem zboru predložijo uspehe društvenega dela v pretekli poslovni dobi. Občni zbor je otvoril in vodil predsednik prof. Čotič, ki je uvodoma pozdravil navzoče zastopnike posamičnih društev ter oblasti, nato pa se spomnil umrlih društvenih članov Dimnika, dr. Fasinga, Ureha, Gulde in Jezovška. Živahno delovanje se je pokazalo zlasti ob poročilih tajnika B. Gajseka, blaginika F. Greinerja in gospodarja vališča J. Kluna. Društvo šteje tri častne, 187 rednih, 6 dopisovanih in 55 izrednih članov. Društvo je imelo ribolovno pravico v 17 potrvjih potokih, v 10 dravskih rečih ter v treh ribnikih. Tudi v minulemu letu je društvo posvetilo vso pažnjo in mnogo dela zaščiti ribarstva. V svojih revirih razpolaga društvo s 17 ribarskimi čuvaji. V Dravo se je vložilo v minulemu letu 25.000 sletih mladice; v potoke preko 60.000 posrskih mladice. Dohodki so znašali 89.677 Din 43 par, izdatki pa 46.475 Din 10 par. Kot knjižničarjev zastopnik je poročal podpolkovnik Jugovič. V valinike se je vložilo 80.000 posrskih iker. Vališče je bilo društvu prva skrb, da se vzgoji zdrav posrski rod. Sledili so pozdravni govori ravnatelja dr. Tomiča v imenu Planinskega in Muzejskega društva, nadsvetnik Hinterlechner je govoril za mesno tržno nadzorstvo, okrajni načelnik Makar, prof. Šaup za Slovensko lovsko društvo in ravnatelj Gozdarske šole inž. Zierfeld. Volitve novega odbora bodo prihajale leto.

ZBOR NAMEŠČENCEV.

Namesčenci, včlanjeni v Društvo zasebnih in avtonomnih namesčencev v Mariboru, so zborovali sinoči v dvorani Delavske zbornice. Občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan, je vodil predsednik društva Lojze Doležal, ki je podal izčrpno poročilo v delovanju organizacije v minulemu poslovnem letu. Omenjal je težave, v katere so zali namesčenci vseh strok radi gospodarske stiske, naglašal je njihovo zahtevo po skrajšanju delovnega časa, zlasti pa je poudarjal ogrožanje namesčencev po inozemskih delovnih močeh, ki jih zaposlujejo nekatera industrijska podjetja v vedno večjem številu. Tajniško poročilo je podal tajnik Leban, blaginjsko pa blaginjak Pavletič. Sledili so zanimivi referati predstavnikov Pokojninskega zavoda in drugih, z gibanjem zasebnih namesčencev tesno zvezanih organizacij. Podpredsednik Pokojninskega zavoda, Evgen Lovšin, je podal nazorno sliko pokojninskega zavarovanja, govoril je o kreditni politiki Pokojninskega zavoda ter ovrgel vse pomisleke, ki se včasih izražajo o zavodovem poslovanju. — Predsednik osrednje Zveze zasebnih namesčencev v Ljubljani, Zemljic, je poročal o bolniškem zavarovanju ter o Trgovskem bolniškem podpornem društvu v Ljubljani, ki posluje živahno tudi v Mariboru. Dr. Kostl je govoril o novem obrtnem zakonu, načel je vprašanje zaposlitve inozemskih zasebnih namesčencev ter poročal o državi in banovinski akciji za omiljenje brezposelnosti. — Končno je govoril še podpredsednik Zveze, ravnatelj Gilverl, ki se je v svojih izjavah bavil z zavarovanjem in pokojninskim vprašanjem. Pri slednjih volitvah je bil izvoljen dosežani odbor.

TEGOBE MARIBORSKIH ČEVJARJEV

Nenavadno zanimanje je vladalo danes v krogih mariborskih čevljarjev za občni zbor svojega Zdrženja, ki so se vršili s pričetkom ob 8. uri v Gambrovini dvorani. Obširna dvorana je bila čisto polna starih in mladih mojstrov, pa tudi pomočniki so poslali številno deputacijo. Veliko zanimanje čevljarjskih obrtnikov za svoj občni zbor je tihoten dokaz zavesti, da jim je le v čvrsti lastni organizaciji zagotovljena močna opora v neizprosnem boju za obstanek, v katerega jih je vrgla konkurenca čevljarjske industrije. Vodil je občni zbor neumorni predsednik Zdrženja, gosp. Krajer, ki je podal obenem obširno in strokovno poročilo o celotnem delovanju Zdrženja, o gospodarskem položaju organizacije ter o vseh naporih in korakih, ki jih je podvela organizacija v svrhu zaščite čevljarjske obrti. Podrobno se je pečal s hudo borbo, ki jo je vsilila čevljarjem industrija, omenjal je nevarno konkurenco, s katero ogroža mariborsko čevljarjsko obrt tukajšnja moška kaznilnica, pečal se je s kreditno obrtno politiko in še številnimi drugimi življenjsko važnimi vprašanji. Govoril je kot zastopnik Zbornice za TOI in kot zastopnik Osrednjega obrtnega urada še g. Bureš. Pri slednjih volitvah je bil izvoljen zopet dosežani odbor.

SMRT UGLEDNA MARIBORSKEGA MEŠČANA

Nenadoma je umrl v Vinarski ulici 13 ugledni mariborski ključavničarski obrtnik g. Karol Hitzel v starosti 56 let. Pokojnik je bil lastnik velike ključavničarske delavnice ter je užival v tukajšnjih obrtnih in meščanskih krogih splošno spoštovanje. Pogreb se vrši v ponedeljek ob pol 4 popoldne na mestno pokopališče v Pobrežju. Blag mu spomin, hudo prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

Mojster Bogoljubov v Ljubljani

Ljubljana, 26. marca.

Te dni je imel ljubljanski šahovski svet v svoji sredi šahovskega mojstra Bogoljubova, ki je v Ljubljani odigral simultanko ter brzoturnir. Obe prireditvi sta bili v kavarni »Evropa«, ki je postala zadnje čase središče šahovskega kluba.

Bogoljubov je prišel v Ljubljano iz Maribora čez Celovce in Beljak; v Ljubljani so ga sprejeli zastopniki ljubljanskega šahovskega kluba, šahovske simultanke v petek zvečer v »Evropi« se je udeležilo 39 šahistov, večinoma ljubljancov. Simultanka je začela ob pol devetih zvečer, trajala pa je do pol ena po polnoči. Vseh 39 partij je tedaj mojster Bogoljubov odigral v dobrih starih urah. Vsi igralci, ki so se udeležili simultanke, kakor tudi drugi prisotni šahisti, ki so zanimivi prireditvi prisostvovali kot kibici, so ugotovili, da igra mojster Bogoljubov izredno hitro, znatno hitreje, kakor naš mojster dr. Vidmar. Zadnja simultanka dr. Vidmarja pri Mikliču je trajala namreč skoraj do 5 zjutraj, čeprav se je začela že ob 8 zvečer. Tedaj pa je bilo pri simultanki par igralcev več kakor zdaj pri Bogoljubovu.

Izmed 39 partij jih je Bogoljubov dobil 25, izgubil jih je 8, remis pa je bilo 6 partij. Ves večer je simultanki prisostvovala velika številka ljubljanskih in drugih šahistov. Simultanka je potekala prav zanimivo. Že po osmi potezi je padla prva žrtev, kateri so po vrsti sledile druge. Krog kibicev se je vedno bolj ožil, igralci in gledalci so postajali vedno bolj nestrpni, posamezne partije so prehajale v vse bolj odločilen položaj. Edino mojster Bogoljubov se je vedno enako mirno sprehljal med mizicami, obhajal pred šahovnicami, pogledal od časa do časa svojega nasprotnika, potem pa krepko potežoval figure. Ves čas je na tihem prepeval sam s seboj ter mirno kadil smotko za smotko. O polnoči je bilo neodločenih še 6 partij, ob pol 1 so ostale še 3, ob 1.40 pa je bila polegajena zadnja poteza.

V soboto popoldne je igral Bogoljubov z dr. Vidmarjem 8 prijateljskih partij. Ob tej priložnosti je dr. Vidmar dobil 3 partije, Bogoljubov 4 partije in so končale remis.

Popoldne na praznik so je odigral v »Evropi«

brzoturnir, ki se ga je udeležilo 17 najboljših šahistov ljubljanskega šahovskega kluba. Turnir se je pričel ob 4 popoldne ter je trajal pozno v večer. Prvo mesto je dosegel Bogoljubov z 10 točkami, drugo mesto Furlani z 9, tretje mesto Lengar z 8 točkami. Zanimivo je, da je pri tej priložnosti Bogoljubov izgubil partijo proti g. Furlaniju.

Cerkveni rop v Hočah

Maribor, 26. marca.

Danes zjutraj je prispelo na mariborsko policijo poročilo o drznem in strašnem dejanju v Hočah, ki je razburilo prebivalstvo vse župnije. Hočko cerkev so v noči od sobote na nedeljo oplenili roparji ter odnesli skoro vse, kar se jim je zdelo količička vredno. Vdrli so v cerkev skozi trojna zaklenjena vrata, ki so jih odprli s silo. Spravili so se takoj nad tabernakelj, iz katerega so odnesli monstranco in ciborij, iz zakristije pa tri kelike s patenami in še nekatere druge cerkvene predmete. Po dejanju so zopet tako neopazeno izginili, kakor so prišli. Rop je bil odkrit danes zjutraj na vsežgoda. Tako temeljito so opravili roparji svoje delo, da ni bilo mogoče služiti niti jutranje službe božje, ker ni bilo cerkvenih posod. O strašnem činu so bili takoj obveščeni hočki orožniki, ki so začeli takoj a preiskavo. Ker je bilo opaziti na tabernaklju in na nekaterih predmetih več prstnih odtisov, je bil poklican tudi daktioskop mariborske policije, da te odtise posname. Mogoče bo na ta način dobiti kako sled za roparji, o katerih vlada mnenje, da so najbrže iz bližine, ali celo iz Maribora. Dogodek je povzročil umevno ogorčenje vsega hočkega prebivalstva.

Nova maša

V Kojskem pri Gorici je daroval na praznik Oznajenja Marije Devico prvo mašo g. Kodrič Davorin. Novomšanik je doma na Brjah pri Ribemorku in je brat Franca Kodriča, župnika v Konjskem. Bog naj ga spremlja in vodi skozi trpljenje in veselje!

Pariški nadškof kardinal Verdier v ljudski kuhinji. Kardinal Verdier je nadškof, kakršnega potrebuje danes Pariz, kamor je tudi vdrta stiska, vsaj med delavsko sloje. Kardinal Verdier skuša praktično lažati bedo med delavci. Tako je na primer začel zidati s posojilom 18 manjših cerkva, da bi zanosili delavce. Slika nam kaže kardinala v ljudski kuhinji, ki jo je odprl za reveže.

Brezposelni so si postavili lastno mesto

Villa Desocupacion

Res je, da že obstojijo mesta, katerih prebivalstvo je po večini brez dela. Dejstvo je tudi, da imajo takšna mesta radi izredne bede, ki se je naselila v nje, posebno lice. Toda do danes še ni bilo slišati o mestu, ki bi ga bili postavili sami brezposelni. Takšno mesto v resnici obstoji pred vrati Buenos Airesa, glavnega mesta Argentine. Meščani sami so mu dali ime »mesto brezposelnih« ali po špansko »Villa Desocupacion«. Doslej se je v njem naselilo okoli 1500 ljudi. Mesto šteje 700 »družinskih hiš«, to je za silo zbitih lep in barak.

Ko niso mogli brezposelni dobiti več dela v mestu in tudi niso imeli več denarja, da bi plačali najemnino za svoje stanovanje, so se izselili v predmestje in postavili lastno mesto. Za svoje »palače« so porabili ostanke lesa, zaboje, konzerve, vrče za olje itd. Zunanost teh barak izdaja tudi narodnost njenega imetnika. Posamezne barake so namreč zidane v posebnem slogu, ki najbolj ustreza narodnemu slogu lastnika hiše. In v Argentino so prišli iskati delo ljudje iz vseh krajev Evrope in

vsega sveta. Med njimi so seveda tudi Slovani, v prvi vrsti nesrečni Slovenci iz Julijske Krajine, od koder se jih je priselilo skoraj 20.000.

Nesrečni ljudje imajo zdaj streho, nimajo pa dovolj denarja za hrano. Navadno hodijo beračič v mesto, ki so si ga razdelili v določene okraje. V vsak okraj gre skupina brezposelnih in tamkaj nabira hrano. V mesto se podajo dvakrat na dan in ko se vrnejo v svojo kolonijo, razdelijo nabrano hrano med svoje občane. Med njimi je veliko tvarišča in tudi vzajemnost je res lepa. Bada jim je zrušila meje narodnosti. Pomagajo si drug drugega v nesreči. Tako vidiš, kako italijanski brivec brije Avstrijca ali Slovana, tam zopet nemški ključavničar popravlja primitivno ključavnico Madžaru.

Župan Buenos Airesa ni prav nič vesel novega mesta »Villa Desocupacion«. Rad bi bil brezposelne kar izgnal in jih spravil domov, odkoder so prišli. Toda ne občina, ne država ni hotela plačati potnih stroškov, ki bi bili potrebni za vrnitev v domovino. Končno je moral župan sprijazniti se z dovršenim dejstvom, ker bi bila sicer nevarnost, da bi nastali nemiri. Ko so si brezposelni postavili svoje mesto, je bila ta nevarnost odstranjena.

Koliko je stalo zadnje človeško klanje

Vsak dan do 7000 ubitih

Vojaške parade po berlinskih ulicah, govori Hitlerjevih kolovodij in napet mednarodni položaj spominjajo na dneve pred izbruhom vojne v letu 1914. Vojni kričači, ki rožljajo s sabljo, naj bi malo preštudirali številke o zadnji svetovni vojni.

Vojna je trajala štiri leta, 3 mesece in 10 dni. Pod orožjem je bilo ob zaključku vojne 30 milijonov ljudi, ki so se prostovoljno ali prisiljeno med seboj pobijali. Med vojno je bilo mobiliziranih okoli 60 milijonov ljudi in odtrganih od svojih domov, ne morda zato, da bi izvršili kako koristno delo, bodisi duhovno ali telesno, temveč zato, da bi se med seboj pobijali. Po pravici je papež Benedikt XV. imenoval zadnjo vojno »človeška nevedno klanje«. Število mrtvih in pogrešanih je znašalo 11 milijonov. Potemtakem je v štirih letih in treh mesecih vsako minuto povprečno umrlo 4 do 5 ljudi, na dan pa 6 do 7000. Za lakoto je umrlo med vojno v državah, ki so se med seboj

bojevale, 7 milijonov ljudi. Ranjenih je bilo 20 milijonov vojakov, med temi nekateri večkrat.

Vojna je stala 186 milijard dolarjev. Škoda, ki je nastala radi zmanjšane produkcije, znaša 151 milijard. Skupno torej znašajo stroški za svetovno vojno 337 milijard dolarjev. Tako je stala usmrtnost vsakega človeka 15.565 dolarjev. Stvarna škoda na uničenih predmetih znaša okoli 30.000 milijard dolarjev. Za ta denar bi v vsaki družini v Rusiji, Franciji, Angliji, Belgiji, Nemčiji, Avstriji, v Združenih državah, Kanadi in Avstraliji kupili lahko hišo v vrednosti okoli 200.000 Din, katere notranja oprema bi bila vredna okoli 80.000 Din in vrt okoli 40.000 Din. Poleg tega bi ostala še velika vsota za dobrodelne in kulturne ustanove.

Če človek pogleda malo te številke, mora postati navdušen zagovornik miru. Dolžnost vsakega kristjana je, da dela za mir in proti tistim, ki ščuvajo k vojni.

Tovarna ni za matere

Nesporo je, da žena, ki je ves dan zaposlena izven svoje družine, ne more opravljati družinskih poslov, kakor bi bilo treba. To ima za življenje v družini občutne posledice. Skupne pogodbe dovo-

ljujejo vsem delavcem počitek, ki je toliko potreben za okrepitev telesa. Poročena delavka, ki mora poleg dela skrbeti za gospodinjstvo, pa tega počitka ne pozna.

Poročena delavka vstane že ob petih, če že ne ob štirih zjutraj. Ko opravi svoje delo doma in uredi gospodinjstvo, odide na delo v tovarno. Ko se zvečer vrne utrujena, jo čaka doma zopet delo. Večina poročenih delavk si ne more privoščiti niti nedeljskega počitka.

Se huje kakor pomanjkanje prostega časa, vpliva na poročeno delavko ozračje, v katerem dela. Silno kvarno vpliva na družinsko poslanstvo poročene delavke to, da mora delavka v tovarni občevati z delavstvom moškega spola, z njimi se tudi skupno vozi v tovarno in še vse polno drugih okoliščin je, ki so nujno združene z delom v tovarni in ki kvarno vplivajo na morale poročene delavke. Pokazalo se je tudi, da predstavlja prisotnost poročenih žensk v podjetju nevarnost tudi za mlada neporočena dekleta.

Radi hude stiske je marsikatera žena prisiljena, da išče zasluzka za svojo družino v tovarni. Raziskovanja pa dokazujejo, da gre skoro polovico tega zasluzka v nič prav radi tega, ker ni v družini matere, ki bi lahko uspešno vodila gospodinjstvo in skrbela za otroke. Pomisliti je tudi treba, da morajo delavke v času svoje odsotnosti izročiti otroke v oskrbo tujim ljudem. Vsa ta dejstva dovajajo do zaključka, da so dejanski dohodki poročene delavke, ki mora delati v tovarni, silno pičli.

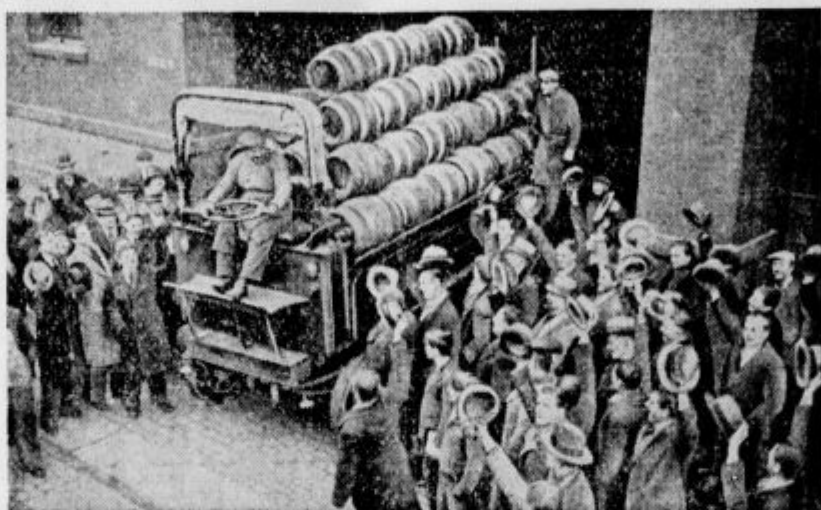
To je bilo zapisano v »Dossiers de l'Action Populaire« glede položaja belgijske delavke, velja v polnem obsegu tudi za našo.

Nazaj k zemlji!

Pod pritiskom silne industrijske krize in brezposelnosti se je tudi v Ameriki začelo gibanje za povratek delavstva in meščanstva sploh k zemlji, to je na deželo. V času, ko je industrija cvela, so kmetje opustili v Ameriki okoli 150 milijonov akrov (1 acre = 40 arov) obdelane zemlje. Radi brezposelnosti se je začelo gibanje v nasprotnem smislu. Podatki kmetijskega ministrstva za leto 1932. izkazujejo, da se je v tem letu bavilo s kmetijstvom 6 milijonov ljudi več kakor leta 1930. To se pravi, da je več milijonov Američanov zapustilo mesta in se vrnilo na deželo. Če bi se to gibanje vršilo v tem ritmu, bodo v Ameriki kmalu dosegli staro ravnotežje med prebivalstvom mesta in dežele. Od leta 1900. do 1930. to je v teku enega samega rodu je število kmetijskega prebivalstva v Ameriki padlo od 40 na 27 milijonov. Še l. 1890. se je v Ameriki bavilo 85% vsega prebivalstva s kmetijstvom.

Newyorška revija »The Commonweal« je objavila članek o položaju v državi Arkansas. Tu se je pričelo gibanje za povratek na deželo že leta 1929. Ze takrat je prišlo iz mesta 29.000 meščanov po večini industrijskih delavcev s svojimi družinami na deželo. Radi velike suše se je v l. 1930. to gibanje ustavilo. Leta 1931. pa je prišlo na deželo novih 43.000 delavcev iz mesta. Skupno se je od leta 1929. vrnilo do danes na deželo 112.000 delavcev. Ti imajo danes v svoji lasti 11% obnovljenih

gospodarstev in tvorijo 9% vsega kmetijskega prebivalstva. Na kmete niso prišli samo iz države Arkansas, temveč tudi iz drugih držav, kjer je gospodarska kriza hujska.

V Ameriki lahko zopet pijejo pivo. Prizor pred pivovarno v New Yorku. Vest, da je predsednik Roosevelt podpisal zakon, ki zopet dovoljuje točenje piva po vsej Ameriki, so naznanili v New Yorku in drugih večjih mestih s svetlobnimi žarki, in sicer tako, da so projektirali besedo »Pivo«! V mestu Milwaukee, ki je znano po svojih pivovarnah, so naznanili podpis novega zakona z zvonenjem in s tulenjem po vseh tovarnah.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naš srčno dobri soprog, oče, dedek, brat, stric, tast in svak, gospod

Ivan Keržič

železniški upokojenec

dne 25. t. m. po daljšem trpljenju, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega bo v ponedeljek, dne 27. marca t. l. ob 5. uri popoldne od hiše žalosti, Jenkova ulica 11, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana—Niš, dne 26. marca 1933.

Žalujoci ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Inserirajte v »Ponedeljskem Slovencu«!

Speceritsko in kolonialno blago.
umetna gnojila, cement itd. itd.
dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

(INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!)

Domači slovenski zavod je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti.

»prejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, fito in krmo.
2. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške tute dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah, posmrtninsko zavarovanje »Karitas«.
3. Nezgode poedincev, društev, kolektivna delavska zavarovanja, Jamstvena in vsa moderna avtomobilska zavarovanja.
4. Vlom, zvonove in steklo proti prelomu ali razbitju.

Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri domači slovenski zavarovalnici

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozičkov, prevoznih triciklov, motorjev in šivalnih strojev. Velika izbira — Najnižje cene. — Ceniki franco.

Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana Karlovska cesta št. 4. 191

Minaril!

Ri. prosa, ajdo in telesa
kupite naenkrat pri
A. VOLK. LJUBLJANA
Veletrgovina hita in moka.
Resitova cesta 24.

Izbira poklica. Štiri mlade prijateljice se pomenujejo, kaj bi hotele biti. »Jaz bom slikarica,« pravi Ančka. »Jaz pa učiteljica,« meni Marička. »Jaz bom pa slavna igralca,« pripomni Sonja. »Kaj boš pa ti?« vprašujejo vse tri Vere. »Jaz bom pa kakor moja mama, bogata vdova.«

Povedal ji je. Mož se uči stenografijo. Žena je tega zelo vesela. »Ali že znaš tako hitro pisati, kakor jaz govorim?« ga žena vpraša čez nekaj tednov. »Tako hitro že, ampak tako dolgo pa ne!«

Modrost sicer vsak prodaja, toda pacit je, od koga se kupuje modrost.

Miguel Zamagóis:

Nenavadni bolnik

Bilo je ob uri, ko prehaja mrak v noč. Avtotaksi se je približal pločniku, dve roki sta se srečali na vratni kljuki. Ena izmed njih je bila roka nekega prav elegantnega gospoda, ki je imel na glavi cilindar, druga pa nekega prav tako elegantnega gospoda, ki je imel na glavi trd klobuk in ki je bil videti, da pripada trgovskemu poklicu.

»Jaz sem prvi poklical avto!« je nestrpno zatrjeval gospod s cilindrom.

»Oprostite, to sem bil jaz!« ga je zavrnil gospod s trdim klobukom že nekoliko jezno.

»Sicer pa ne vem, čemu bi se z vami prerekal,« je nadaljeval trdi klobuk. »Jaz vzamem avto.«

»Kaj še, jaz ga vzamem!« je izjavil z odločnim glasom drugi.

»To bomo že videli, gumpce!«

Gumpce!... Ta psovka, dasi že iz rabe, — morda pa baš zaradi tega, — je razardila zelo elegantnega gospoda s trdim klobukom; konec njegove palice je začrtal v zraku polkrog in nesreča je hotela, da je bil cilindar nasprotnika v krožnici, kakor bi rekel geometer...

In kaj naj napravi pokrivalo, ki ga zadene palica? Pasti mora, ali ne? In prav tako se je zgodilo. Prekopnilo se je in prišlo na tla, da je lepo zabobnelo v votlem valju...

Vsakdo ve, da je ni kmalu neprijetnejše stvari, kakor če po nezdobi izgubiš klobuk. Če ti ga veter odnese, je prav sitno, toda če ga izgubiš po krivdi palice, ne preneseš izgube.

Gologlavemu gospodu je zavrela kri, stisnil je pest, ki je švignila naprej, kakor da jo je pognala zmet, ter krepko sunila napadalca v želodec. Mojštrski sunek, ki je izdal velik sportni dar.

Elegantni gospod s trdim klobukom se je zrušil in nepremično obležal na pločniku. Nekateri radovedneži so postali; neki stražar, ki je po naključju prišel mimo, se je približal. V tem se je razvil burno prerekanje nasprotujočih si mnenj,

kakor običajno pri vsakem posebnem dogodku na javni ulici.

Nekaj minut pozneje so skušali osvestiti gospoda s trdim klobukom, ležečega na vojaški postelji v bližnji policijski stražnici. Medtem je policijski nadzornik z velikimi črnimi brki strogo zašleševal gospoda s cilindrom, ki je pokazal svojo legitimacijo ter z vno razlagal, da je prepričan, dačel onesveščeni gospod.

»Ne počuti se baš dobro... je dejal v skrbeh nekdo izmed stražnikov, ki so skušali vzdržati žrtev spopada. »Mislim, da bi bilo dobro, če bi poklicali zdravnika.«

»Zdravnika... zdravnika!... To ni baš lahko ob tej uri!« je mrmral dokazila elegantnega gospoda s cilindrom, je vzkliknil:

»Oj, evoli... Ne motim se! Vi ste zdravnik?«

»Seveda... Doktor Viredelet, nekdanji sekundarij v bolnišnici v ulici Lafayette 44.«

»Dobro! Torej zdravite tega moža!«

»Človeka, ki me je udaril s palico? Vendar ne boste zahtevali kaj takega!«

»Doktor Viredelet! V imenu postavbe vam ukažujem, da vzamete v zdravstveno oskrbo žrtev napada!«

»Gospod nadzornik, zelo mi je žal, toda istočasno ne morem biti obtoženec in zdravnik... In ker ste z menoj ravnali kot z obtoženecem (in to s precejšnjo robatostjo, o kateri bom poročal neki znani mi visoki politični osebi), prosim, da me smatrate še nadalje zgolj za obtoženca... Bomo videli, kaj bo!«

»Pustimo to, gospod doktor, preiščite ga malo. Vsaj toliko mu pomagajte, da se bo zavedel... Ako pošljemo po službenega zdravnika, ga morda ne bo doma, medtem pa se utegne kaj zgoditi. Sicer pa velja pri nas kakor v vsaki upravi uradno načelo: »nikakih ugovorov!...« Torej zganite se... Za vraga, dolžni ste mu vsaj to majhno uslugo!«

»Vi ste bili robati z menoj.«

»No dobro... Morda sem pogršil... Toda ko vidim tegale reveža tako ležati... pa ga ne morem zaslišati... No, torej, prosim vas...«

»Ker ste me prosili odpustanja... Sicer pa nisem poklicen rokoborec... On je začel...«

Viredelet je stopil v sosedno sobo, sletel površnik, ga položil na stolec skupaj z revnim polračnim cilindrom in stopil k postelji. Razgalil je bolnikov hrbet in ga nevoljno podrgnil nekolikokrat. Nato je vzel iz torbe orodje in vbrizgnil bolniku pod kožo količino oljnathe kafe. S poklicno vno je začel bolnika vestno in strokovnjaški masirati in pri tem docela pozabil na jezo.

Uspeh zdravljenja se je kmalu pokazal. Gospod s trdim klobukom je najprej slabotno vzdihnil, nato pa je začel globoko dihati in kri mu je vnovič šinila v lica.

V kratkem je odprl oči, se obrnil k možu, ki se je sklanjal nad njim, in zamrmral:

»Hvala, gospod doktor.« Pomislite... tak podlež!

Zdravnik, ki je bil zdaj popolnoma pomirjen, se je srnoval svojega sirovega dejanja. Mirno je spozrl neprijetni vzdevek, še z večjo vno zdravnika in dejal:

»Ne smete govoriti... Dihajte globoko...«

»Kako ste dobri, gospod doktor... Toda oni, to vam je pravi razbojnik!«

»Saj ni res, saj ni res... pijte počasi to zdravilo... v majhnih požirkih...«

»Življenje ste mi rešili, gospod doktor... Nikoli vam tega ne pozabim... Toda oni rokoborec vam je pravi zločinec!... Kje pa je?«

»E... e... tukaj je... pred vami... zdravi vas z vsem svojim znanjem... in tudi iz vsega srca...«

Gospod s trdim klobukom, ki je bil v temi komaj razločil poteze svojega napadalca, se je združil in rekel:

»Vi? Vi ste? Poberite se!... Vi ste... vi ste...«

»Pustite to, umirite se... Če bi mene ne bilo, bi bili morda že mrtvi!«

»Ta je res lepa! Brez vas bi bil prav gotovo bolj živ!«

»Saj ni nič hudega... Kmalu si opomorate... Jutri ne bova več mislila na to... Zakaj pa ste me udarili s palico?«

»Zakaj ste me imenovali gumpca?«

»Zaradi take malenkostne besede pač ni bilo vredno, da ste mi s palico zmečkali novo pokrivalo...«

»To je morda res, toda udarec s palico po novem pokrivalu, ni bil vreden takega silnega sunka v star želodec...«

»Res je, in nič me ni sram priznati, da obžalujem svoje dejanje.«

»V jezi človek ne ve, kaj dela... Ne bil bi smel rabiti palice.«

»Jaz pa bi vas ne bil smel zmerjati z gumpcem.«

»Če bi bil vedel, da ste zdravnik, bi vam bil rado volje prepuštil avtotaksi: vi ste imeli večjo silo od mene.«

»Seveda... Bil sem namenjen k nekemu bolniku...«

»O! Jaz pa sem v svoji neumnosti... Pojdite takoj k svojemu bolniku, gospod doktor... jaz se počutim veliko bolje... Vzel bom voz in doma se takoj vlečem...«

»Prej pa vam zapišem kratek recept.«

»Če ste tako prijazni, pridite jutri k meni, da boste videli, kako bo z menoj... Nimam zdravniške prakse... To je moja prva bolezen... Ali ne bi hoteli biti moj zdravnik, gospod doktor?«

»Sem vam na uslugo... Jutri predpoludne, ob desetih... Prosim za vaš naslov, gospod!«

»Evo vam vizitnice.«

»To je pa moja... Morda je to prvič, da si dva nasprotnika izmenjujeta vizitnice po končanem dvoboju!«

»Kar tiče našega policijskega nadzornika, se nadejam, da nam ne bo delal stiski!«

»Sitnosti?« se je glasno nasmehal nadzornik in vprašal, hoteč biti duhovit:

»Kaj pa vam je bilo pravkar?...«

»Dušilo me je in gospod doktor me je rešil!«